
Kraków-Kurdwanów, st. 10, gm.
Kraków-Podgórze, woj. małopolskie,
AZP 103-56/52

Informator Archeologiczny : badania 33, 7-8

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w lipcu i sierpniu przez dr. hab. Krzysztofa Sobczyka (autor sprawozdania) i dr. Galery Sitlivy (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Musees royaux d'Art et d'Histoire). Trzeci sezon badań. Przebadano powierzchnię 20 m².

Artefakty krzemienne znalezione w trzech poziomach wiązać należy pod względem technologiczno-typologicznym ze środkowym paleolitem. Środkowy i dolny poziom wiąże się z pozostałościami bogatych pracowni krzemieniarskich bazujących na miejscowym surowcu. Usytuowane były wokół ognisk.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Zakładzie Epoki Kamienia Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Prehistorie Europeenne”.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Bierzanów, st. 27, woj. małopolskie, AZP 103-57/27 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Kraków-Kurdwanów, st. 9, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/51 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 10, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/52

- obozowisko z okresu późnego paleolitu (kompleks ahrensburcko-mazowiecki)
- ślady osadnictwa z okresu mezolitu
- materiały z okresu wpływów rzymskich (na złożu wtórnym)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 15 kwietnia do 28 czerwca przez mgr. mgr. Bogusława Roczkalskiego i Piotra Włodarczaka (autor sprawozdania) (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Przebadano w sumie powierzchnię 993 m².

Ratownicze wykopaliska, przeprowadzone przed budową autostrady A4, miały na celu przebadanie krzemienicy datowanej na okres późnego paleolitu. Stanowisko położone jest na północnym skraju doliny małego ciekę wodnego, będącego dopływem Wilgi. W trakcie badań odkryto 6219 zabytków krzemiennych i kamiennych. Znalezione także 225 fragmentów ceramiki, pochodzącej głównie z późnego okresu wpływów rzymskich. Przebadano 16 obiektów. Większość z nich to korzeniaki, wkopy zwierzęce oraz jamy o nowożytniej chronologii. Jedynie obiekty 1, 4, 5a, 5b i 9 posiadały kształty regularne i wyraźnie zarysowane. Wiazały się z nimi koncentracje występowania zabytków krzemiennych. Były to prawdopodobnie obiekty o chronologii paleolitycznej.

Strefa gęstego występowania zabytków krzemiennych zajmowała obszar o wymiarach około 20 x 15-17 metrów. W jej części północnej wyróżniał się obszar 6 x 4 m, w obrębie którego odkryto ponad połowę z ogółu krzemieni znalezionych na omawianym stanowisku. W miejscu tym warstwy piasku eolicznego posiadały dużą miąższość – do 50 cm poniżej spągu humusu.

Określenie surowcowe dużej części krzemieni jest niemożliwe, a czasem bardzo utrudnione na skutek ich częściowego lub całkowitego przegrzania. W pozostałej grupie zabytków widoczna jest zdecydowana przewaga różnych rodzajów krzemieni jurajskich oraz kredowych podkrakowskich, typowych także dla innych podkrakowskich stanowisk późnopaleolitycznych. Obok krzemieni jurajskich, w omawianym inwentarzu znalazło się 13 zabytków z krzemienia kredowego podkrakowskiego, odmiany K oraz 21 form z krzemienia czekoladowego.

W ogólnej strukturze inwentarza zwraca uwagę zdecydowana przewaga odłupków, łuszczyk i ich fragmentów nad formami wiórowymi. Wraz z łuskami stanowią one ponad 82% zbioru. Inną ważną cechą inwentarza jest duża liczba form rdzeniowych oraz ich fragmentów. Średnio wysoki udział narzędzi (3,07%) oraz odpadków z ich produkcji (0,05%) pozwala zinterpretować charakter omawianego stanowiska jako pracowni przydomowej.

Odkryto 8 obłupni oraz konkrecji ze śladami początkowej obróbki, 70 form rdzeniowych (41 jednopiętowe i 29 dwupiętowych), 119 form technicznych i 528 wiórów lub ich fragmentów.

Wśród narzędzi (191 szt.) widoczna jest znacząca przewaga drapaczy (100 szt.) nad pozostałymi formami. Zaznacza się też stosunkowo duży udział grupy liściaków (11%) oraz półtylczaków (4,2%).

Charakterystyka późnopaleolitycznego inwentarza krzemiennego pozwala na jego łączenie z jednym przemysłem datowanym na okres młodszego *Dryasu*. Na taką ocenę wskazują zarówno cechy technologiczne półsurowca, jak i typologia narzędzi. Ich suma sprawia, że materiały późnopaleolityczne z Krakowa-Kurdwanowa możemy uznać z dużą pewnością za kulturowo i chronologicznie homogeniczne. Natomiast ściśle określenie kulturowe omawianego inwentarza jest problemem dużo trudniejszym. Ogólnie można wiązać go z tak zwanym kompleksem ahrensbusko-mazowszańskim.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”.

Badania nie będą kontynuowane.

KRAKÓW-KURDWANÓW, st. 11, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 103-56/53

- obozowisko z okresu późnego paleolitu (kompleks ahrensbusko-mazowiecki)
- obozowisko mezolityczne (kultura komornicka)
- grupa pleszewska kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- materiały z okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przed budową autostrady A4 przez mgr. Bogdana Mrówkę, mgr. Grzegorza Telegra i Szymona Tłuszcza (Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego – Krakowski Zespół do Badań Autostrad). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad w Warszawie. Drugi sezon badań. Przebadano w sumie powierzchnię 6740 m².

Stanowisko 11 w Krakowie-Kurdwanowie położone jest na północnych krawędziach dwóch piaszczystych cypli terasowych, górujących ponad doliną małego potoku, stanowiącego dopływ Wilgi. Odkryto 217 małych, płytkich obiektów nieckowatych. Ich chronologia, a często również i antropogeniczny charakter są trudne do ustalenia. Jedynie w jednym z takich obiektów – nr 182 – odkryto dużą ilość spalonych ziaren zbóż oraz duże fragmenty naczyń grupy pleszowskiej kultury mierzanowickiej. W humusie oraz w położonych bezpośrednio poniżej warstwach piasku eolicznego znaleziono 114 zabytków krzemiennych, związanych ze starszą oraz środkową epoką kamienia. Zlokalizowane były w 3 wyodrębniających się strefach. W dwóch z tych stref odkryto zabytki późnopaleolityczne, związane z kręgiem mazowszańskim. Natomiast inne małe skupisko tworzyły materiały mezolityczne, które można łączyć z kulturą komornicką.

Na stanowisku 11 w Krakowie-Kurdwanowie odkryto również zabytki ceramiczne związane z okresem wpływów rzymskich. Znalezione zostały w warstwie humusu oraz w nielicznych obiektach, w zachodniej i centralnej części stanowiska. Najprawdopodobniej wszystkie te zabytki są świadectwem erozji stanowiska z okresu wpływów rzymskich, zlokalizowanego bezpośrednio na południe od badanego terenu, na wyższej części cypla.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.